

Människans fortsatta historia – jättar och urtidens hjältar

I den förra artikeln fokuserade jag på vilka Guds söner kan vara. I den här artikeln ska jag behandla vad som kan avses med ”jättarna” och ”fortidens ryktbara män”. Sist behandlar jag avslutningens andra del samt avslutningen som en helhet. I den här artikeln ger jag minimalt med exempel och förklaringar. Om ämnet intresserar och du vill veta mer kan du läsa min bok om avsnittet som du hittar på www.urhistorien.com eller kan beställa från SLEF-Media.

Vilka är då dessa jättar, eller våldsverkare som Folkbibeln översätter det? Jag presenterar först två moderna översättningar av de aktuella verserna:

*På den tiden – och även senare – när gudaväsendena låg med människornas döttrar och fick barn med dem, fanns det **jättar** på jorden. Detta var urtidens hjältar, och deras rykte var stort (Bibel 2000).*

*Vid denna tid, då Guds söner gick in till människornas döttrar och dessa födde barn åt dem, och även senare, levde **våldsverkarna** på jorden. Detta var forntidens väldiga män som var så ryktbara (Svenska Folkbibeln).*

I min föregående artikel konstaterade jag att det inte finns någon grund för valet av ”gudaväsendena” för att översätta uttrycket ”Guds söner”. Jag konstaterade också att uttrycket ”Guds söner” i regel avser helt vanliga människor av kött och blod i såväl GT som NT. Men vad är det för ”jättar” eller ”våldsverkare” som nämns här, och vilka avses med ”urtidens hjältar” eller ”fortidens väldiga män”? Jag börjar med jättarna.

Ska vi tänka oss jättar som i Bauers sagor? Ordet bakom ”jättarna” är *nefilim*. Ordet betyder ”de fallna” och har ingenting med storlek att göra i sin grundbetydelse. Det första jag konstaterar är att dessa *nefilimer* inte är någon anledning till att floden sänds. Orsaken ges entydigt i Första Moseboken 6:5:

Och betraktade HERREN: Sannerligen, överflödande var människans ondskan på jorden. Ja, varje form av hennes hjärtas tankar – bara onda, varje dag

Texten säger att *nefilimer* även förekom efter floden. De dyker verkligen upp igen i Fjärde Moseboken 13:33:

Där såg vi Nefilimerna, Anaks barn (kom) från Nefilimerna. Och vi var i våra ögon som gräshoppor och så var vi i deras ögon.

Intressant nog associeras dessa *nefilimer* till ett mycket storväxt folk. Anakiterna nämns flera gånger som ett storväxt folk. Men det finns även andra folk som beskrivs som storväxta, i Femte Moseboken nämns *eméer*, *rafaéer* och *samsummiter*.

Förr bodde eméerna där, de var ett folk som var stort, talrikt och resligt som anakiterna. Liksom anakiterna räknas också de för rafaéer, men moabiterna kallar dem eméer (5 Mos 2:10–11, SFB).

När dessa storväxta folk beskrivs är ingenting mytologisk inblandat. Intressant är vad som sägs om sängen som kungen i Bashan hade.

Verkligen (ki), det var bara Og, kungen i Bashan som var kvar av de resterande rafaéerna. Betänk! (hinneh) Hans säng var en säng av järn, är den inte i Ammons barns Rabba? Nio alnar är dess längd och fyra alnar dess bredd enligt mannens aln.

Sängen, eller divanen, är alltså cirka fyra meter lång och nära två meter bred och den kan vem som helst beskåda. Den är gjord av järn och finns i staden Rabba. Det finns inget mytologiskt i detta. Far och se själv, säger författaren. Att sängen var cirka fyra meter innebär ju inte att kungen var lika stor, men väldig var han nog.

Den mest kände ”jätten” är givetvis Goliat på cirka tre meter, mindre känt är att storväxta människor även finns beskrivna i utombiblisk litteratur som inte är mytologisk. I en egyptisk text från 1200-talet f.Kr. beskrivs kananeiska män som är upp till ”fem alnar från deras näsa till deras fot”. Det innebär alltså närmare 2,5 meter till näsan.

Bibeln och andra källor beskriver samstämmigt i texter som inte är mytologiska att det fanns väldigt storväxta människor, upp till närmare tre meter. I Bibeln omnämns de från Mose tid fram till Davids tid lite efter 1000 f.Kr. Efter det omnämns de inte mer. Vid ett tillfälle kallas storväxta anakiter specifikt *nefilimer*. Det innebär att *nefilimer* eventuellt är en beteckning för exceptionellt storväxta människor som i så fall fanns före floden, men även efteråt, som texten säger.

Vem är då ”urtidens hjältar vars rykte var stort”? Är det *nefilimerna* som avses, eller är det något annat? För att kunna svara på den frågan behöver man beakta textens struktur:

Och det blev så att sannerligen började människan förökas på markens ansikte och döttrar föddes åt dem.

Och betraktade sönerna till Gud döttrarna till människan: sannerligen, ljuvliga var de! Och de tog åt sig hustrur av dem alla - som de själva valde.

Men HERREN sade: Inte ska förbli min ande med människan för alltid, dessutom är hon kött. Och hennes dagar ska bli 100 och 20 år.

*Nefilimerna fanns på jorden i dessa dagar, liksom efteråt, när sönerna till Gud gick in till döttrarna till människan och de **födde åt dem**.*

Dessa är de väldiga som är från forntiden, ryktbara män.

Den inledande meningen och den näst sista avslutas med samma formulering, det är endast den grammatiska formen som varierar. Denna konstruktion kan beskrivas som ett *inclusio*. *Inclusio* innebär att slutet avspeglar början för att markera att det är en enhet och *inclusio*t fungerar som en avrundande signal för åhöraren eller läsaren. Den sista meningen kan således betraktas som en efterskrift till det som föregår.

Det som föregår är konstaterandet att människan verkligen började förökas på jorden, enligt Guds ursprungliga välsignelse. Det sammanfattar den förökning som släkktavlorna vittnat om. I så fall är de väldiga från forntiden de som nämnts i släkktavlorna innan. Men eftersom det här är det sista som rapporteras innan floden kan man också inkludera alla andra som nämnts, inte bara i Adams släktlista utan också Kain och hans avkomlingar som presenterades i kapitel fyra.

Det hebreiska ord som översätts ”våldiga” och ”ryktbara” anspelar inte på storlek utan används om helt vanliga människor, allt från soldater i en armé till dörrvaktare i templet. Tolkningen att det endast är *nefilimerna* som avses är dock vanlig. Det starkaste argumentet för det alternativet är att ”dessa” syftar på dem som nämnts strax innan. En sådan tolkning är möjlig, men jag anser att man då inte tar tillräcklig hänsyn till textens struktur.

En annan svaghet som finns med den tolkningen är att *nefilimerna* även fanns senare. Däremot fanns inte de generationer som levte innan floden mer efter den. De var verkligen forntidens ryktbara män.

Nu återstår den andra halvan av avslutningen av människans fortsatta historia. Då flyttas fokus till det som nästa enhet handlar om: flodberättelsen. Jag återger de fyra sista verserna i avslutningen.

Och betraktade HERREN: Sannerligen, överflödande var människans ondska på jorden. Ja, varje form av hennes hjärtas tankar – bara onda, varje dag

*Då ångrade HERREN verkligen att han gjort människan på jorden
Ja, han sörjde i sitt hjärta*

Och HERREN sade:

*Jag ska utplåna människan som jag skapade från markens ansikte
Från människa till boskapsdjur, till kräldjur och till himmelens flygande varelser
Sannerligen, jag ångrar att jag har gjort dem”*

Men Noach hade funnit nåd i HERRENS ögon.

Inledningsvis presenteras den verkliga orsaken till floden. Sedan introduceras konsekvensen och sist nämns Noach. Även här finns ett *inclusio* när samma uttryck återkommer i början och slutet av en enhet. Jag har markerat *inclusiot* med fet stil. Det betyder att även här är den sista raden självständig. Det är således liknande struktur som i den första delen där det även fanns ett *inclusio* och den sista raden var en sammanfattande efterskrift.

Ännu får vi inte veta vad som är speciellt med denne Noach – varför fann just han nåd i HERRENS ögon? Det får vi veta först i början av nästa enhet. Med den här tekniken skapar författaren förväntan inför fortsättningen. Vad kommer att hända?

Avslutningen av människans fortsatta historia består således av två delar. De första fyra verserna sammanfattar och avslutar det som föregått medan de sista fyra verserna fokuserar på det som ska komma. Bägge delarna är strukturerade på liknande sätt med ett *inclusio* och en avslutande fristående mening.

De här åtta korta verserna är fulla av ord och uttryck som finns i de fem första kapitlen. Jag hänvisar till mitt arbete för den som vill veta mer. Det finns nio specifika uttryck från det som föregår som återkommer i avslutningen, lika mycket i den första som i den andra delen. Räkna man varje gång något av uttrycken förekommer fram till avslutningen är det 30 (!) gånger.

Det här styrker givetvis uppfattningen att man ska förstå verserna som en avslutning av människans fortsatta historia, men även som en avslutning av hela historien innan floden. De åtta verserna inleder inte ett nytt avsnitt, men de senare verserna introducerar det som ska komma, Noach och flodberättelsen. Liksom urhistorien i övrigt är således även avslutningen av människans historia synnerligen skickligt komponerad.

Med detta har jag behandlat människans fortsatta historia. Om ämnet intresserar kan jag också rekommendera en serie filmer där jag går igenom de här verserna på min YouTube-kanal. Jag återkommer senare till den längsta enheten av dem alla: Noachs fortsatta historia.